

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE Ljubljana, petek 18. avgusta 1950 LETO XI, ŠT. 196 / POSAMEZNA STEVILKA 2 DIN

ZACETEK VPISOVANJA LJUDSKEGA POSOJILA

Na podlagi 9. člena uredbe o drugem ljudskem posojilu petletnega plana za razvoj narodnega gospodarstva Federativne ljudske republike Jugoslavije izdaja vlada Federativne ljudske republike Jugoslavije

ODLOČBO

o začetku in trajanju vpisovanja drugega ljudskega posojila petletnega plana za razvoj narodnega gospodarstva Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Vpisovanje posojila se bo začelo 1. septembra 1950 in bo trajalo do vseh 20. septembra 1950. Vpisalo se opravi ob samem vpisu ali v mesečnih obrokih, ki morajo biti v celoti plačani najpozneje do 1. februarja 1951.

Namestnik ministra za finance
FLRJ minister za zunanjo trgovino
FLRJ
MELENTIJE POPOVIČ 1. r.
Predsednik vlade FLRJ
in minister za narodno obrambo
maršal Jugoslavije
JOSIP BROZ TITO 1. r.

MLADINA SLOVENIJE SE JE DOSELE ZAVEZALA ZA 17 MILIJONOV DIN POSOJILA

V živahnem tekmovalstvu za vpis drugega ljudskega posojila so mladi Slovenci v Sloveniji dosegli že lepe uspehe. Čeprav je svoje obveznosti doslej priglasi le četrtina vseh mladin v mladinskih in mladinskih skupinah, do 12. avgusta dosegla je 17 milijonov din; od tega odpade na ljubljansko oblast 6.910.000 din, na mariborsko 5.386.000 din in na primorsko 942.000 din. Te obveznosti se nanašajo predvsem na delavske mladine, medtem ko je tekmovanje še deloma zajelo tudi mladino na vasi. Najbolj so se doslej na vasi izkazali mladinski aktivni radgospodarskega okraja. Skupna vsota doslej sprejetih obveznosti mladinskih aktivov pa je največja v okraju Trbovlje (1,5 milijona din). Poljane, Celje okolica, Kamnik, Novo mesto, Sočanje in Gorica.

Za prvo posojilo je vpisal 55.000, zdaj pa bo dal 80.000 dinarjev

V Beli Krajini se je akcija za vpis ljudskega posojila še zadnji čas malo bolj razmahnila, ker je politično propagandni sektor doslej pokazal le malo aktivnosti. Tako znaša skupna vsota sprejetih obveznosti se le 1,2 milijona din. Delo na terenu se je šele začelo. Lep zgled je dal vsemu podeljeni član kmečke delovne zadruge »Metlika« Anton Guštin. Že pred dvema letoma je za prvo ljudsko posojilo vpisal 55.000 din. Letos je vstopil v delovno zadruge »Metlika«. Da bi dal drugim zgled, se je odločil, da bo to pot vpisal 80.000 din. To je najvišji znesek, ki je bil doslej priglasi v Beli Krajini. Anton Guštin, ki živi skromno, bo dal vse svoje prihranke, da čim bolj pomaga pri graditvi našega socialističnega gospodarstva, hrati pa ve, da bo tako najbolje naložil svoje prihranke.

Med uslužbenci v Crnomlju pa je Blaž Pahulja dal lep zgled drugim bolj situiranim uslužbencem, ko se je zavezal, da bo vpisal 8.000 din. Omeniti je tudi, da se je 27 članov okrajnega plenuma OF v Crnomlju zavezalo za 63.000 din.

Delavci podjetja »Crvena zastava« bodo vpisali nad 5 milijonov dinarjev

Delovni kolektiv podjetja »Crvena zastava« v Kragujevcu, ki je pravkar četrtič prejel prehodno zastavo zvezne vlade, je doslej priglasi nad 5 milijonov din obveznosti za vpis ljudskega posojila. To je za 2 milijona dinarjev več kakor pred dvema letoma. Skupna vsota obveznosti pa se še stalno dviga in je zadnjih 14 dni narasla za 1 milijon dinarjev.

Kolektiv podjetja »Crvena zastava« si je letos priboril naslov najboljšega kolektiva v resoru ministrstva za narodno obrambo sprito velikih uspehov, ki jih je dosegel v prvem polletju. Politni plan je izpolnil 11 dni pred rokom in sicer po vrednosti s 111,5 % in po obsegu s 107,5 %. V podjetju se je letos zlasti zboljšala delovna disciplina. Ob sodelovanju vsega kolektiva so znatno zboljšali in racionalizirali vsi potoke proizvodnje. Od začetka leta je bilo v podjetju razglašanih 2405 udnarikov, 30 racionalizatorjev pa je prihranilo podjetju 1.170.000 din.

V celjski tovarni emajlirane posode je med najbolj zavednimi delavci Mirko Bandel, organizator udarne brigade »Ivan Okorn«. Čeprav mora skrbeti za ženo in dva otroka, si je prihranil 10.000 din in bo za ta znesek vpisal ljudsko posojilo.

Prve obveznosti članov Zdrženja književnikov Srbije — 500.000 dinarjev

V prostorih Zveze književnikov Jugoslavije v Beogradu je bil v sredo sestanek članov Zdrženja književnikov Srbije, na katerem so razpravljali o vpisu ljudskega posojila. Referat o pomenu posojila je podal književnik Milivoje Ristić. Čeprav se je sestanka udeležila ena tretjina članov, so takoj priglasi obveznosti za 500.000 dinarjev. Največjo vsoto je priglasi književnik Branko Copic, namreč 150.000 din. Nadalje se je zavezal Ivo Andrić za 120.000 din, Oskar Davičo za 50.000 din, Skender Kulenović za 50.000 din, Izidor Sekulić za 40.000 din. Uprava Zdrženja je sklicala za prihodnji teden še en sestanek, da bodo lahko tudi ostali člani priglasi svoje obveznosti.

Prizor iz veselega življenja otrok, ki so na dnevnem taborjenju v šoli na Rudniku. Te uspele dnevnice po organiziral ljubljanski rajon Center

V Savi so izvolili upravni odbor

Slovesni so bili obrazi delavcev in delavk tovarne »Sava« v Kranju, ko so včeraj popoldne v okrašenih dvorani podjetja izvolili svoj prvi delavski upravni odbor. Kolektiv tovarne gumijastih izdelkov, ki je dal našemu gospodarstvu doslej že toliko novih proizvodov, ki smo jih morali prej uvažati, se je dobro zavedal, da pomeni ta dan zgodovinsko prelomnico v razvoju podjetja.

Pod velikimi napisi »Tovarne delavcem« in »Vsak delavec se mora usposobiti za vodstvo tovarne«, pod zastavami in podobami voditeljev se je zbralo 25 članov delavskega sveta, navzoči pa so bili tudi drugi člani kolektiva in gostje. Delavski svet tovarne »Sava« je bil kot prvi v Sloveniji izvoljen že 7. januarja in se je včeraj sestal k svoji osmi redni seji. Predsednik je najprej pozdravil zastopnike generalne direkcije, republiškega odbora sindikatov in mestnega komiteja in ugotovil, da bo upravni odbor sestavljen iz sedmih članov, od katerih mora biti pet delavcev.

Direktor podjetja Maks Mikuš je podal članom delavskega sveta poročilo o stanju podjetja. Med največjimi uspehi, ki jih je dosegla tovarna »Sava«, sta povečanje produktivnosti dela in znižanje polne lastne cene. »Sava« je že ob koncu prvega letošnjega polletja dosegla zvišanje produktivnosti dela, ki je določeno za industrijo gumija do konca petletke. Prav tako je podjetje že preseglo znižanje polne lastne cene, določeno po petletnem planu. Delavski svet v tovarni je bil izvoljen sicer kot prvi v Sloveniji že v začetku januarja 1950, vendar so delavci »Sava« sodelovali pri vodstvu podjetja in reševanju problemov proizvodnje že od 1945 leta naprej. Samo na ta način je bilo mogoče, da je uprava lahko izvedla toliko uspešnih delovnih izboljšav in novih tehničnih naprav.

Maršal Tito sprejel indijskega veleposlanika

Beograd, 17. avgusta (Tanjug). Danes je sprejel maršal Tito na Brionih indijskega veleposlanika g. Sena. Pri sprejemu je bil navzoč pomočnik zunanjega ministra Leo Mates. Maršal Tito je veleposlanika g. Sena povabil na kosilo.

IZREDEN PREGLED KROMPIRIŠČ V NEDELJO

V zadnjem času je bilo odkritih več novih okužb po krompirskem hrošču, ki dokazujejo, da aktivnost hrošča še ni posušila. Zato naj okrajni ljudski odbori, v katerih je bila letos ugotovljena okužba, organizirajo izredni pregled krompirišč v NEDELJO, DNE 20. AVGUSTA. — Množični pregled, ki je po republiškem planu določen za 27. avgusta, se mora kljub temu opraviti.

SLADKORNJE TOVARNE so pripravljene

Tovarne sladkornja v Osijeku, Zupanji in Branjinem vrhu so končale vse priprave za letošnji predelavo sladkorne pese. Tovarna v Zupanji bo začela s pripravo sladkornja že v prvi polovici prihodnjega meseca. Pomembne rekonstrukcije, ki so jih napravili pri remontu v vseh treh tovarnah, bodo omogočile večjo proizvodnjo in boljšo kakovost sladkornja.

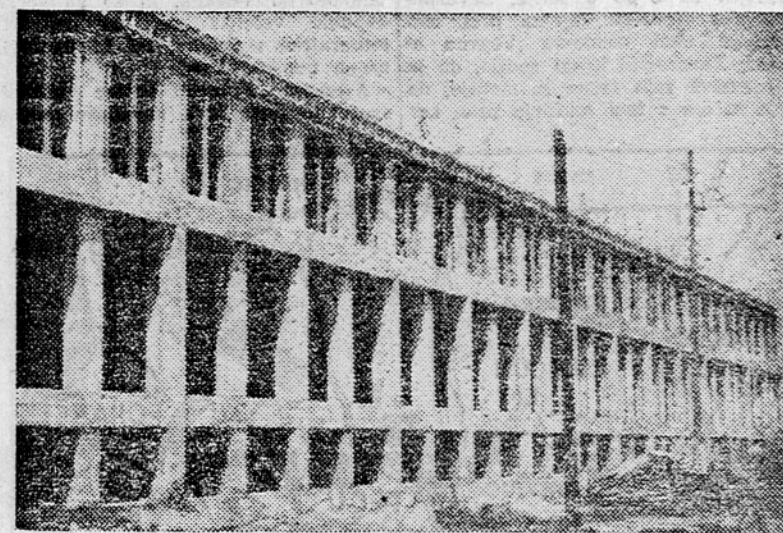
Osiješka tovarna je dobila novo izparilno postajo, izdelano v tovarni »Djura Djaković«. Ta postaja ima za 80 % večjo zmogljivost od stare. S popolno mehanizacijo dela bodo v sušilnici sladkorne tovarne v Zupanji povečali zmogljivost za 10 %. Tovarna v Branjinem vrhu je imela doslej vsako leto težave zaradi nezadostnih količin vode. Tovarna je zgrajena ob reki Kariš, ki priteka iz Madžarske. Toda gladina vode se menja ravno v času, ko bi morala tovarna obratovati z največjo zmogljivostjo. Zaradi slabega dotoka voda je izgubila ta tovarna lani celih 25 dni. Letos so to vprašanje uspešno rešili. Blizu tovarne so zgradili ob reki visoko betonsko pregrado, za katero se bo zbiralo na deset tisoč kubikov vode. Ta voda bo zadostovala za mesec dni. V Zupanji so postavili tudi novo turbino, ki bo precej povečala proizvodnjo električne energije. Tako bo lahko letos ta naša največja in najnovejša tovarna predelala okrog 1500 vagonov več sladkorne pese kakor lani.

Kljub velik suši pričakujejo srednje dober pridelek. Globoko zimsko oranje je tokrat pokazalo vse svoje prednosti. Sladkorna pesa, ki so jo posejali na globoko preoranih površinah, je mnogo boljše, kakor na poljih, kjer so jo posejali po pomladanskem oranju. — Kakovost pese pa je večja

ZGRADITEV ELEKTROLOKOMOTIVSKE DELAVNICE NA REKI

Potrebe prometa na elektrificirani progi St. Peter-Reka, kakor tudi na progi Postojna-Sežana nujno terjajo zgraditev moderne elektrolokomotive delavnice. Zato je ministrstvo za promet začelo graditi na Reki tako delavnico, ki bo izročena svojemu namenu že v oktobru t. l. Za elektrificirane proge v Slovenskem Primorju in v Istri imamo sedaj samo eno manjšo elektrolokomotivsko delavnico v Divači, ki pa ne more opraviti vsega dela, ker nima ustrežajočih tehničnih naprav za vzdrževanje in popravilo vseh električnih lokomotiv, na razpoložljivih dveh tirih pa lahko ta delavnica hkrati popravlja samo štiri lokomotive.

Nova reška delavnica, ki je namenjena tudi bodoči elektrificirani progi Reka-Srpske Moravice, bo imela vse potrebne tehnične oddelke, kakor elektrolokomotivsko, kovanično, ključavničarsko delavnico, livarno itd. ter sedem tirov s posebnim dovajnim sistemom, tako da bo lahko stalno vzdrževala vse lokomotive na elektrificiranih omrežjih. Hkrati s gradnjo elektrolokomotivske delavnice gradijo tudi udobne stanovanjske objekte za delavce in uslužbence delavnice.

Na velikem gradbišču znanstvenih in univerzitetnih institutov v Ljubljani med Tržaško cesto in Gradaščico, kjer delajo delavci »Splošnega stavbnega podjetja«, je od spomladi zrastle že lepo število novih velikih objektov. Na podobi vidimo zgradbo, del bodočega zveznega instituta za električno gospodarstvo.

V Smederovu gradijo veliko tovarno tanke pločevine

Z razvojem naše kovinske in strojne industrije, ladjedelstva ter industrije avtomobilov in vagonov, se naglo večja naša potrošnja železne pločevine. Za velike potrebe našega ladjedelstva ter industrije parnih kotlov, železnih konstrukcij in hidromehaničnih naprav smo lani zgradili na Javorniku poleg stare valjarne tanke pločevine še novo veliko valjarno debele pločevine. Treba pa je povečati tudi proizvodnjo tanke pločevine. Zato gradimo v okviru smederovske železarnice novo veliko valjarno tanke pločevine.

Smederovska železarna se naglo razvija v veliko železarsko podjetje. Ze lani v avgustu so zgradili prvi del nove jeklarne in postavili Siemens-Martinovo peč. Za nadaljnje povečanje jeklarne pa so potrebni novi plinski generatorji. Zato so začeli graditi nov oddelek za plinske generatorje. Postavili so prve tri generatorje, ki že obratujejo. Gradnja jih pa še sedem. Te generatorje izdeluje tovarna »Franc Leskošek« v Mariboru. Nova dvorana za plinske generatorje je visoka 20 m in bo najmoderneje opremljena z vso potrebno mehanizacijo.

Hkrati z novim generatorskim oddelkom pa so začeli graditi tudi novo valjarno pločevine, in sicer poleg stare valjarne.

re valjarne pločevine. Za novo valjarno, ki bo dolga 270 m in široka 24 m, postavljajo mogočno železno konstrukcijo. Monterji tovarne lokomotiv, strojev in mostov »Djura Djaković« so postavili že dve tretjini celotne konstrukcije. Vse montažne dele konstrukcije so izdelali v Smederovski Palanki. Tudi nova valjarna bo najsodobneje opremljena in bo v njej zaposlenih manj delavcev kakor v ostali valjarni, čeprav bo proizvodnja mnogo večja, pri tem pa bo kakovost pločevine boljša. V novi valjarni bodo izdelovali tudi pocinkano železno pločevino.

Ker mora valjarna tanke pločevine v Smederovu obratovati že prihodnje leto, hitijo monterji podjetja »Djura Djaković«, da čim prej izvršijo svoje delo. Samo 27 jih je, navzlic temu pa napredujejo dela točno po planu. Vodja monterjev Jovan Dopuda ima že velike izkušnje pri takem delu. Skupaj z drugimi monterji je postavil velike železne konstrukcije za tovarno težkih orodnih strojev v Železniku, lani pa je njegova skupina monterjev postavila za tovarno vagonov v Smederovski Palanki montažno dvorano, ki obsega 30.000 kvadratnih metrov. Med monterji je tudi več mladincev, ki so pred leti kot člani mladinskih delovnih brigad prišli na gradbišče tovarne v Železniku, danes pa popolnoma obvladajo težko delo montiranja velikih železnih konstrukcij. Požrtvovalnost kolektiva monterjev je najboljše zagotovilo, da bo nova valjarna o pravem času dovršena

DOBER ODKUP ŽITA V RADGOSKEM OKRAJU

Odkup žita poteka v radgospodarskem okraju nemoteno po vseh odkupnih središčih. Najboljše je središče v Beneditku, kjer se že bližajo 80 % odkupnega plana. V središču Zg. Sečavnica so dosegli 70 %, v Tratah pa 50 %. Nekoliko slabši je v središčih Radenci, Videm in Ivanjci.

V kmečkih delovnih združenjih so že začeli deliti zadrudnikom žito in ko bodo s tem končali, bodo oddali svoje presežke državi. Nekateri zadrugi imajo letos razmeroma nizke hektarske donose. V Stogovcih na primer niso posejali vseh planiranih površin in predsednik zadrugi ni hotel zavrniti žita proti toči. Tako bodo zadrugi morali sami trpeti škodo, katero jim je povzročila toča okrog 80.000 din. Zelo nizek hektarski donos so izkazali zadrugi v Zepovcih, precej večjega pa v kmečkih delovnih združenjih v Apačah, Podgorju, Sečavnici in Beneditku.

Še letos bosta začeli obratovati v Zagrebu tovarna motociklov in tovarna električnih transportnih vozil

Vrsti velikih novih tovarn, ki so v zadnjih letih začele obratovati v Zagrebu, se bosta še to leto pridružili tudi daljnji dve tovarni, in sicer tovarna motociklov in tovarna električnih transportnih vozil. Obe tovarni sta v glavnem zgrajeni. Sedaj jih v notranjosti urejajo, postavljajo stroje, vzgajajo strokovne kadre in preizkušajo prototipe. Izdelavo prototipov in njih preizkušnjo bodo v kratkem zaključili.

Za tovarno motociklov so izdelali že več prototipov raznih velikosti, vendar

bodo sprva izdelovali samo en tip motornega kolega, ki je potreben na šemu gospodarstvu. Tudi tovarna električnih transportnih vozil bo izdelovala več tipov takih vozil na pogon z akumulatorji. Ti električni transportni vozilki so potrebni mnogim našim tovarnam, skladiščem in železniškim postajam, z uspehom pa se uporabljajo tudi za prevoz blaga po gladkih cestah in ulicah naših mest in njihove okolice. V kratkem bodo dokončali prototip takega električnega transportnega vozilka, ki bo tehtal 600 kg in bo lahko prevažal tovore do 1200 kg. Z enim polnjenjem akumulatorja bo tak vozilček lahko neprestano v obratu 6 ur in bo v tem času lahko prevozil okrog 120 km. Vse dele vozilčka, zlasti tudi akumulatorje in elektromotor, bo izdelovala naša domača industrija.

NASILNO IZSELJEVANJE MAKEDONSKIH DRUŽIN IZ BOLGARIE

Begunci, ki so pobegnili iz Pirinske Makedonije na naše ozemlje, poročajo o množičnih internacijah makedonskih družin v Pirinski Makedoniji. V petriškem in gornjedumajskem okraju so ta mesec internirali že nad 500 družin. Mnogo družin so internirali tudi v drugih okrajih. Begunci pripovedujejo o strašnem nasilju bolgarskih policijskih oblasti nad mirnim prebivalstvom. Zrtev nasilja so tudi starci, žene in otroci. V mnogih vseh niso smeli interniranci vzeti ničesar s seboj. Policijski organi obklopijo naselje ter odpeljejo s seboj ljudi kar z njive ali s ceste. Vse tiste, ki skušajo vzeti iz hiše kako objelo ali odejo, neusmiljeno pretepajo.

Sarajevski frontovci grade stanovanjska poslopja

V Sarajevu so ustanovili še 4 frontne delovne brigade, ki bodo sodelovale pri graditvi novih stanovanjskih poslopj. S tem bo do neke mere izravnano pomanjkanje približno 1000 stalnih gradbenih delavcev, ki so jih poslali na različne gradbene objekte. Frontovci bodo delali na študentskem domu, pri združenih mlekarah, profsorskih stanovanjskih poslopjih, kmetijskih gozdarskih fakulteti ter pri gradnji gledališča in stanovanjskih blokov.

VREME

Napoved za soboto: Se nestalno vreme s padavinami, popoldne delna razjasnitev.
Napoved za nedeljo: Sončno z delno oblačnostjo

Če bi vsi okraji sledili mursko-soboškemu, ne bi manjkalo mesa

Redna preskrba z mesom je še vedno nadvse važna točka zagotovitve preskrbe, posebno je zato, ker odkupijo podjetja večjih tudi mlado živino, ki je sposobna za nadaljnjo rejo, in jo je treba izločiti od klavne reje, poslati v rejo ali zamrzniti za klavno živino. To ovira večjih kljub izpolnitvi tedenskemu planu odpremljanja v druge okraje.

Po poročilih ministrstva za državne nabave so izpolnili okraji odkup mesa v tednu do 13. avgusta tako:

Celje okolica 98,4%, Črnomelj 120, Grosuplje 43,7%, Krško 48,2, Ljubljana okolica 105,4, Novo mesto 75,2, Trebnje 59,5, Lendava 95,2, Murska Sobota 143, Poljane 101, Ptuj 99 in Radgona 55,2%. Okraji, katerim ni bilo treba pošiljati mesa v druge okraje, so izpolnili plan:

Ljubljana mesto 110%, Celje mesto 42,6, Jesenice 133, Kamnik 66,7, Kranj 78,1, Sočani 35,4, Trbovlje 142, Slovenj Gradec 53 in Maribor mesto 129%.

Okraji, ki so morali v tem času dobavljati meso industrijskim in potrošniškim središčem, so izpolnili svoje obveznosti takole: (v oklepaju odstotek, koliko so zadostili lastnim potrebam):

Celje okolica: Jesenice 71,3, Celje mesto 45,3 (%), Črnomelj: Ljubljana 140, Koševanj 148 (179); Grosuplje: Koševanj 62, Ljubljana 15,2 (0); Krško: Trbovlje 12,2, Ljubljana 25,6 (60,4); Ljubljana okolica: Ljubljana mesto 44, Kamnik 341,3 (109,4); Novo mesto: Ljubljana 33 (72,1); Trebnje: Jesenice 39, Ljubljana 120 (10); Lendava: Maribor 67,6, Ljubljana 123 (24,4); Murska Sobota: Ljubljana 321 (0); Poljane: Kranj 120 (127); Ptuj: Slovenj Gradec 94, Kranj 286 (0); Radgona: Trbovlje 95,5, Maribor 41,4 (72,8).

Lepi uspehi pri pogodovanju v celjski okolici

V celjskem okoliščem okraju bi moral letos pogoditi 28 ha površino. Od tega je odpadlo na splošno 20 ha, pogodovanje 18 ha. Ob sodelovanju šolske mladine in množičnih organizacij so spomladaj dejansko posadili 21,18 ha s 54.000 razmnožitvenimi sadikami! Za pogodovanje so se slabo brigali le na Kozjanskem, kjer je bil še najbolj ljudski odpor Kozje. Okrajni ljudski odbor je nudil vso pomoč malim in srednjim kmetom, od katere je marsikdo dobil brezplačno sadiko.

Razen tega so napredni kmetje v prvem polletju odčili 20 ha zanemarljivega gozda.

Nedelavnost zadrug ovira odkup žita in sadja v črnomeljskem okraju

V črnomeljskem okraju odkupujejo letos žito zopet večina kmetijskih zadrug. Vendar kažejo zadruge za to delo vse premalo zanimanja, zaradi česar je tudi odkupljenost žita manj, kakor bi ga glede na pripravljenost kmetov lahko bilo.

Zadrugi v Lovčici in na Talčem vzhiti sta po več dni zaprti, tako da se morajo kmetje vračati z žitom na svoje domove, ker kratkoročno ni nikogar, ki bi žito prevzel. Čeprav je bila okrajna zveza kmetijskih zadrug v Črnomlju obveščena o tej stvari, ni ukrenila nidesar.

Nedelavnost mnogih kmetijskih zadrug se kaže tudi pri odkupu sadja, posebno industrijskega. Tovarna Belad v Črnomlju potrebuje nujno večje količine industrijskega sadja, ki ga plačuje po 4 din za kg. Vendar tega tematski kmeti skoraj ne vedo. Tako nastaja zaradi nedelavnosti kmetijskih zadrug velika škoda, kajti Belad dela v glavnem za široko potrošnjo.

Podjetna gradbena delavnost v Murski Soboti

V Murski Soboti, ki se je že med obema vojnama naglo razvijala v upravno, gospodarsko in kulturno središče Prekmurja, je tudi po osvoboditvi živahna gradbena delavnost. Izvršene so bile poleg številnih prizidav in generalnih popravil, mnoge novogradnje, pa tudi nekatere potrebne preureitve za olepšanje mesta. Glede novih gradenj je razveseljivo zlasti dejstvo, da najdemo v Murski Soboti med novimi poslopiji le solidne zgradbe. Epidemija provizorijev, ki se je marsikje iz deloma upravičene potrebe razpasla v navado, da investitorji neekonomično trošijo kredite ter hkrati kvarijo podobo celih mest in industrijskih krajev, sem k sreči še ni segla.

Naj navedemo samo najpomembnejše gradnje zadnjih dveh let.

Lani je bilo dograjeno veliko skladišče žitofonda, nadalje je bilo lani nadzidano trinadstropno upravno poslopje okraj. Ljudskega odbora. Letos je bilo dograjeno moderno dvonadstropno gimnazijsko poslopje s prostorom telovadnice ter 12 stanovanjskimi bloki za občinske družine. Tudi v veliki predelovalnici mleka, ki pa še nima potrebnih strojev, so gradbena dela končana. Nova trinadstropna upravna zgradba okrajnega ljudskega odbora, ki bo dokončana jeseni, je

Pavle Rode — drugi zmagovalce petletke pri podjetju »Slovenija-cest«

Na zelenem Pohorju gradi podjetje »Slovenija-cest« v zelo težkem terenu gozdno cesto, ki bo velikega pomena za izkoriščanje tamkajšnjih obsežnih gozdov. Tega se je v polni me-

ri zavedal Pavle Rode, ki je s svojo vestnostjo in marljivostjo mnogo pripomogel k uspešnemu napredovanju dela.

Kakor se je vselej odzval z veseljem in šel brez ugovorja tudi na najbolj oddaljena gradbišča podjetja, tako je bilo tudi takrat, ko so mu rekli, da se pripravi na pot na gradbišče Lovrenc na Pohorju. Vendar je bilo tistega dne tudi za Pavla nekaj novega: Ob odhodu je namreč obljubil, da bo na tem delovnem mestu izpolnil svoj prvi petletni plan. In zgodilo se je! Dne 9. avgusta ob 16. uri so mu vsi sodelavci čestitali k izpolnitvi dane obljube!

Zaradi nemarnega poslovanja ni mleka

Odkup mleka šepa v poljanskem okraju že dokaj časa. Velik del odgovornosti za to pade na službenice Mlekoprometa v Slovenski Bistrici. Jožeta Resnika. Nemarno urejeno pisarniško poslovanje, slaba evidenca in splošna malomarnost pri delu so povzročili, da je nastala zmeda pri izdajanju bonov in obračunavanju. Veliko kmetov že tri mesece ni prejelo niti bonov niti denarja za oddano mleko. Resnik sam pa ne ve, kam so izginili boni.

Kjer ni kontrole, lahko pride do poneverbe

Dolgo je trajalo, preden so v Poljanskem razkrinili izkoriščevalce abonentov okrajne menze. Abonent so jedli v tej menzi skrajno slabo. To ni čudno, kajti službenici so izkoristili svoj položaj v škodo abonentov, kjer so le mogli. Samo v Juliju je kontrola ugotovila primanjkljaj 181 kilogramov kruha, 22 kg masti in 98 kilogramov mesa.

Razen tega je v prostorih menze neznošna nesnaga in zmeda. Knjižgovodstva sploh nimajo, knjiga abonentov pa je tako črtana in brisana, da je iz nje težko kaj ugotoviti. Kontrolna komisija je raziskuje poslovanje upravnika, ki je izrabljaj svoj položaj za razne spekulacije.

Nekaj krivde je seveda tudi na abonentih samih. Če bi bili pravočasno zahtevali sestanek abonentov, bi se hrana gotovo že davno izboljšala, marsikdo pa bi se bil izognil nevšečnim posledicam.

Maline so prinesle letos hroščem lep dobiček

Vas Bibinca, med vojno hudo prizadeta partizanski kraj, leži med iglastimi gozdovi in tratami, kjer lahko konec julija in v prvi polovici avgusta nabereš obilo borovnic in malin. Borovnic je bilo letos zaradi pozebe malo, tem bolj pa so se obrodile maline, ki jih je odkupila samo kmetijska zadruga 2500 kg. Marljivci nabirali so lahko nabrali na dan do 30 kg malin, kar je samo v denarju vrglo 900 din.

za polovico zneska pa so lahko kupili tudi sladkor in pšenic ter tekstilno blago in obutev po vezanih cenah. Precej so letos v Ribnici nabrali tudi arnike (206 kg) in lapuha, ki ju na Pohorju ni težko dobiti. M. T.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Na Barju pri Ljubljani gradi zadrugi dom že od 1. 1948. Dom je že pod streho in bi se zadrugičnikom vsekar plačalo, da bi z gradnjo nadaljevali, posebno se, ker jim materialnih sredstev ne primanjkuje. Toda frontne organizacije so to očitno hudo dremave, da so tako pozabile na svoj zadrugičnik dom. Kaj res nikogar ne zbode ta tako mogočna — začeta, pa opuščena stavba.

Predvojni potniški parnik vzdigujejo iz morja

Kmalu bo spet po Jadranskem morju plul eden izmed najmodernejših potniških parnikov nekdanje jugoslovanske mornarice, imenovan »Prestolonaslednik Peter«. V kratkem bodo ta parnik poplohomoma izveleli na morskovo površino iz globine nad 50 metrov. Nekaj dni pred začetkom vojne je bil ta luksuzni potniški parnik, ki je bil takrat last delniške družbe Jadranska plovidba, s parnikom »Karadjorje« plul proti Splitu. Ker sta se menda nameravala ustaviti v Sibeniku, sta parnika spremenila svojo smer, blizu Zlarina pa naletela na minsko polje ter se potopila.

Minilo je skoraj polnih devet let, odkar sta ležala na dva dragocena parnika 57 metrov globoko. Tedaj pa je prišlo do načrta, ki se je mnogim zdel fantastičen. Potapljač Jerko Tonfara, inženir Karel Bauman in 9 delavcev »Brodopasa«, sta predlagali dvigavanje potopljenega parnika. Pri upravi »Brodopasa« so o predlogu nekaj časa premišljevali, nazadnje so pa le dali na razpolago potrebno orodje in material.

Jugoslovanski pomorščaki so že večkrat spravili svet v začudenje s svojimi smelnimi podvigi. Veliko število potopljenih ladij so izveleli iz morja celo takrat, kadar so tuji strokovnjaki zavračali, da kaj takega ni mogoče storiti. Nekajkrat so že rešili naše in tuje ladje, o katerih so bili vsi prepričani, da so izgubljene. Da pa bodo spravili na morskovo površino iz globine

Zakaj dojenčki v Bohinju ne morejo dobiti mleka na nakaznice?

Začetek avgusta sem šel s svojo družino na dopust v Bohinju. Pred odhodom sem se javil v Ljubljani pri trgovskem podjetju »Mleko«, kjer so mi na nakaznici za mleko pritisnili stampilčko in pripisali, da imam pravico nekje na Gorenjskem dobiti za našega dojenčka mleko vso dobro dopusta.

V Bohinju pa smo bili zelo razočarani. Zvedeli smo, da tujim otrokom, to je otrokom iz drugih okrajev, sploh ne dajo mleka, če letovisčarji prinesejo s seboj potrdilo, da so se v kraju svojega stalnega bivališča pravilno odjavili ali pa ne. Predsednik krajevnega ljudskega odbora v Stari Fužini nam je izjavil, da nam ne more nič pomagati, ker je tako odredil okrajni odbor v Radovljici. Povedal je, da tudi domačim otrokom ne morejo dajati mleka, to je tistim otrokom, katerih starši nimajo molznih krav. Zdi se nam pa, da ta ukrep strogo izvajajo le v Stari Fužini, ker nečje voditi evidence o izdajanju mleka tujcem. Menimo, da je Bohinjski kot splošno priznana letovisčarja doživel poskrbeti, da bodo mleko dobivali upravičeni otroci tistih delavcev in nameščenec, ki prihajajo sem na dopust za nekaj tednov. To končno za Bohinjske ni smela biti nobena težava.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

Inž. S. M.

nad 50 metrov parnik, ki je težak približno 1500 ton, je bila najbolj presenetljiva napoved.

Preden so se obrnili na upravo »Brodopasa«, sta potapljač Tonfara in inž. Bauman s svojimi ljudmi pod velikanskim vodnim pritiskom natan-

čno raziskala lego že 9 let potopljenega parnika. Potem so izdelali njegove velike razpoke, izvršili razna popravila, namestili kavlje ter ves parnik obdali z velikimi valji. Valje so napolnili z zrakov in začel se je prvi del dvigovanja. V treh dneh so do 13. t. m. parnik vzdignili že za 20 m.

ze v prvi polovici septembra, kajti pomorščaki »Brodopasa« so doslej izveleli že več potopljenih plovilnih objektov iz globine 35 metrov. Iz globine nad 50 metrov pa, kakor pravijo strokovnjaki, še nikjer, razen na Japonskem, niso doslej vzdigovali potopljenih ladij.

Trbovcani taborijo

Na Logu pri Skofji Loki taborijo zdaj četita skupina mladincev in mladink iz trboveljskega okraja. Težko je opisati življenje tabornikov, saj si domišljijo vsak dan deset novih stvari, ki pozitivno vplivajo na njihovo duševno in telesno zdravje. Pa pozitivno en dan z njimi.

Nekje zvoni sedem. Jakec — dežurni taborišča — sname s sotorog rog, zatrobil bo budnico. Toda vse zastoji. Glasovi, ki prihajajo iz roga so bolj podobni kruljenju kakor budnici. Jelen vzhaja pisalce in zapiska.

Drugi za drugim prihajajo iz šolov tabornikov. Nekaj mladih in mladih, ki prihajajo iz roga so bolj podobni kruljenju kakor budnici. Jelen vzhaja pisalce in zapiska.

Anže z belimi kamenčki okrog zvezde na sredini taborišča piše: »Mladinski taborjenje okraja Trbovlje«. Jakec in Kekec čistita »vavotradco«, ki vodi v »nacionalni park«. Kjer si bodo postavili mladi in mladi. Razdeljeni pa po čisti prostor okrog taborišča. Sploh, kaj bi človek našteval — vse miga. Le »zvezdice« — naša dekleta — so se umakile v šoto. Bodo že fantje, si mislijo!

Sonce se pomika vedno višje. Sončna ura kaže pol dvanajstih. Upehani — malo od dela, malo od vročine — se začno odpravljati h kosilu. No, zdaj bodo prišli na svoj račun tudi »taborni požeruhi«. Niso še pospravili tega, kar so dobili prvič, že soje pri loncu in v »vavotradco«. Pa ne le enkrat dvakrat, trikrat ali celo ... No, pa vse res ni treba da bi vedeli, drugače bi bilo morda Kekecu in se komu drugemu nerodno.

Kosilo je pri kraju. Kljub vsem naravnim težavam — »vavotradco« — morajo eno uro spati, že naprej delajo nacre, kako bo pri kopanju. In res. Kmalu so ob Sori.

Zadnji dnevi Honorèja de Balzaca

Ob 100 letnici smrti 18. avgusta 1950

Ko je Honorè de Balzac zadnje dni septembra l. 1848 znova odpotoval v Rusijo, da bi se naposled poročil s »tujko« (l'Etrangère), ki je bila od leta 1834 njegova prijateljica, častilka in ljubica, je bil star 49 let. Na zunaj je bil krepak, debelusen možak z veliko glavo, nasajeno na atletski pleča; kjer koli se je pokazal, povsod se je njegova glava tako rekoč odbijala od svoje okolice, vstajala nad druge in izževala pozornost, njegova živahna zgovornost pa je mahoma obvladala vso družbo. Ljudje, ki so ga poznali iz tesnejše bližine, so opazili, da se pisatelj »Cloveške komedije« nagloma stara in da njegovo zdravje ni v redu.

Jega življenja, boj za denar in kredit v meščanski družbi, ki je takrat akumuliral kapital, boj z oduhi in upniki; s tem bojem si je hudo zastrupil življenje, vendar je z njim divje podžgal svojo ustvarjalno moč. Toda uprizoritev »Mercadeta« ni doživela komedija je prišla na oder leto dni po njegovi smrti.

Tako je torej v prvi jeseni leta 1848 — tega zgodovinskega leta, ki pa Balzaca samega začudo ni moglo globlje zagrabiti — zapustil Pariz in odinil v Wierchowizno, kjer se je mudil že leta 1847. Zgodba njegove ljubezni do grofice Eve Hankske, do lepe, a nemara nekoliko hladne »tujke«, je dolga življenja, boj za denar in kredit v meščanski družbi, ki je takrat akumuliral kapital, boj z oduhi in upniki; s tem bojem si je hudo zastrupil življenje, vendar je z njim divje podžgal svojo ustvarjalno moč. Toda uprizoritev »Mercadeta« ni doživela komedija je prišla na oder leto dni po njegovi smrti.

Balzac na smrtni postelji (M-izej v Basançonu)

Balzac je imel tedaj za sabo že vse svoje velikansko delo, ki bi moglo napolniti police majhne knjižnice. Bil je največji francoski romanopisec tistega časa in eden najpomembnejših, kar jih je imela Evropa v prvi polovici stoletja, ko so se oglašali toliki pripovedni talenti. Videl temu ga niso izvolili za člana Francoske akademije. V kateri so predstavljali literaturo tudi nekateri pisatelji, ki jih je svet pozabil že kmalu po njihovi smrti. Kandidiral je za zbor nesmrtnikov že leta 1839, vendar se je takrat sam umaknil pred Victorjem Hugojem; leta 1843, ko bi bil moral zasedeti izpraznjeni sedež Chateaubrianda, je gladko propadel: dobil je samo dva glasova. Akademiki ga niso marali v svojih vrstah, če bi je preveč zadolžen. Zares so bili dolgovni najhujše breme njegovega življenja in skrivanje pred upniki je postalo kos njegovega savoir vivre, umetnosti življenja. V tej umetnosti ni maral zostajati, in ob vseh svojih denarnih zadregah in nepravikah je živel na zunaj elegantno in gosposko, kakor ljudje, katerih mesečna renta je šla ob tedanji vrednosti denarja visoko v tisoče. Prav pred odhodom v Rusijo je dal razkošno opremiti svojo hišo, ki naj bi bila dostojno domovanje njegove bodoče žene, bogate poljske grofice, tiste grofice Hankske, po kateri se je bil odpravil v daljno ukrajinsko Wierchowizno.

Nekaj mesecev pred odhodom na to ženitovansko pot so v pariškem Zgodovinskem gledališču krstili Balzacovo komedijo »Macheta«. Igra je imela lep uspeh. Medtem je spisal novo komedijo »Mercadeta«, v kateri je prikazal svoje izkušnje z upniki. Mercadeta je dovršen umetnik »izposojanja«, mož, ki je napravil iz zadolženosti celo življenjsko filozofijo. 17. avgusta, malene natančno dve leti pred svojo smrtjo, je bral Balzac to delo v Francoski komediji. Bil je slovesno obložen, v fraku. Toda že po prvih prizorih je iznenada snel ovratnik in si popolnoma razgalil vrat. Nato je slekel frak in v drugem dejanju je že zasakal rokave, sčel telovnik in jel z vsem životom igrati svojega Mercadeta. Pot je obilno obilaval njegov široki obraz, junakova podoba je bolj in bolj rastla, bil je ves Mercadeta. Sele ob koncu so prisotni opazili, da zadnjega dejanja sploh ni bral, ker ga ni še napisal, toda improviziral je tako spretno, da so vsi smreli. »Nikdar ni noben človek bolj prepričljivo izpričal, v čem je tista neubranljiva moč, ki se imenuje genije je zapisal pozneje eden izmed prisotnih. Balzac je z Mercadetom bral in igral napeto komedijo svo-

ga in zamotana. Prav za stoletnico smrti je izšel v Parizu zadnji zvezek nove izdaje njegove obsežne korespondence s to žensko, ki ji je izpovedoval ne samo svoje najintimnejše sanje, marveč tudi vse zasnove in načrte. Stotine pisem Hankski tvorijo enega njegovih najlepših spisov, slikovit roman, v katerem je on sam junak: to je delo, ki kaže vse bogate odtenke njegove duševnosti, bohotno domislečnosti in ognjvit temperament. Balzacove ljubezenske sanje so razžarile njegovo pero: »tujka« je iz daljave navdihovala vrsto njegovih spisov, in če bi ni tega ne bilo, si je že z ohranitvijo »Cloveških pisem« zagotovila trajno mesto v Pantheonu Laver in Beatrix. Njegov prvi prihod na grad poljske grofice daleč v Ukrajini, prihod, ki je tega 49-letnega moža navdajal z občutki srečnega ženina, pa je sprožil celo vrsto nevspešnih kolicin in zapletljiv. Balzac je storil napako, da je šel na pot tako pozno, ko je v teh krajih že mrzlo; tako se je prehladil in na videz neznatna bolezen se je jela nagloma komplicirati: nastopila je ob splošni izčrpanosti celotna vrsta bolezni, ki so ga začele trpinčiti telesno in duševno. Razblinile so se lepe sanje, ženin se je spremenil v bolnika, gospa Hankska v bolniško negovalko, in vsi iz njene rodbine, ki so godrnjali zoper čudasto poroko Hankske z »nekim Francozom, ki piše knjige«, so uživali v teh nepravikah. Samo Hankska je vedela, kdo je Balzac, a tudi ona, mlajša od njega, lepa in zdrava, je čutila, da se je tu sprožilo nekaj, kar se imenuje z antično besedo usoda. Balzac je mahoma postal star, nadložen, zagrenjen. Divji stepni viharji z meteži so polnili njegove zimske noči v Wierchowizni s svojo pesmijo, podobno tuljenju volkov. Čutil se je izgubljenega v deželi, s katero ga ni vezalo nič drugega kakor 17 let ljubezni do žene, ki si je nekdo v tej samoti kot vneta bralka njegovih knjig izmislila Balzacov duševni obraz in ki mu pozneje, ob srečanju z živim Balzacom, ni mogla braniti, da bi je ne bil obsipal z ognjevitimi izrazi koprnenja in ljubezni.

V teh dolgih zimskih nočeh v Wierchowizni je bolni Balzac sklepal v svojih razmišljanjih nekaj obračun dotedanjega življenja — ne zato, ker bi se bil že odpovedal pravici, da kljub svojim petdesetim letom živi iz polnega — obolesel se mu je zdelo samo muhi intermezzo — marveč zato, ker je upal, da bo ta ženitev rešila gmotne zapletitve njegovega meščanskega življenja in mu dala novih moči za ustvarjalno delo. Razločno je videl svojo pot od nepriznanega avtorja do

velikega umetnika, epičnega oblikovalca svoje dobe, pisca mnogih spisov, ki so postali nje podoba, nje zavest in vest in ki so s tisoč svojih oseb nemara opravili velik kos tistega dela, o katerem je zmeraj sanjal: da namreč upodobiti človeške tipe in karakterje ter jih skupno z vsem, kar jih tvorijo, z vsem njihovim ekonomskim in družbenim okoljem, tako klasificira, kakor Geoffroy Saint Hilaire živali ali še bolj Linnè rastline. To je bil veliki smoter njegovega življenja, zaradi njega je spisal mogočno serijo romanov, strnjeno v »Cloveški komediji«. V tem odkrivanju in upodabljanju človeka in njegove družbe, v umetniškem raziskavanju človeških tipov z vsemi tisoči in tisoči, ki jih delajo okolje, klima, zgodovina, civilizacija, socialni činitelji, gospodarske sile, je našel visoki smisel svoje umetnosti, od tod je zajemal vodilne ideje svojih romanov. Ni imel stremilnosti povprečnega pisatelja: v njemu je bilo preveč genialnosti, da bi se zadovoljil z lahkim smotri in ceneni zmagam. Bil je kakor nekoč Michelangelo — zagrizen delavec in strasten literarni slikar ljudi in njihove družbe. Njegov genij je skušal iz neskončnih raznoterosti življenja izločiti in umetniško dognati podobe, ki ostanejo in ob katerih bodo ljudje razmišljali o sebi in svoji poti. Ob kratkem, Balzac je imel z romanom tako velike smotre kakor Shakespeare z dramatikom, Michelangelo s slikarstvom, Beethoven z glasbo. Ko je postavil skupen naslov mogočni seriji svojih spisov »La Comédie humaine«, Cloveška komedija, je imel pred očmi Dantejeve privide onostranstva v »Divini Comediji«. Toda za Balzacom je bilo razsvetljeno 18. stoletje in njegova »komedija« je zajemala samo tostranstvo, edino življenjsko resničnost zemeljskega sveta. Saj drži, da je pri vsem tem večkrat zasakal pero samo zaradi denarja ali da ob svojem težaškem delu in v vrvežu življenja ni mogel do kraja dognati vseh svojih idej in nanje ubrati sleherni delo; drži, da se je lovil v protislovjih. In kdo se ne lovi? Bil je samo človek, in sicer človek svojega časa.

V teh ukrajinskih nočeh, ko je bolan poslušal rojevanje stepnega vetra, ko so ga obiskovale osebe, ki jih je sam ustvaril in ki so združevale v sebi neizmerno tople človeške resničnosti, je čutil, da to delo ni bilo zastonj. Iz daljave je slišal korak milijonov, ki bodo njegovo delo razumeli in odkrivali v njem veličino in bedo človeškega življenja. Zapovrstjo je gledal v dimišljih te svoje junake: nesrečne očetá Goriota, ki doživlja tragično svoje očetovske ljubezni, strička Poissa, tega zbiratelja, ki ga vsi zaničujejo, dokler menijo, da je reven in oblegajo, ko mislijo, da je bogat, ponesrečenega spekulantá Cesaria Birotteauja, skrivnostnega Vautrina, skopuške Grandeta, mladega uživalca Raphaëla, stremiljivega častnikarja Luciena, oduševljenega Gobecksa, iz groba vstalega polkovnika Chaberta, pa teto Looz, posebej ljube čaševalke, ki ji življenje ni dalo tega, kar je želela, gospe de Mortsauf, plemenito Evgenijo Grandetovo, baronico Hulotovo in neštete druge... velikansko galerijo človeških podob in usod. Ni pa hotel dati svetu samo zgodovino družbe in njenih naved, dajal je hkrati tudi lepoto, poezijo, divjal je v ljudeh čut za dobro in plemenito, bistril je njihov pogled na daljine, neodkrita dežela svobodnega človeškega duha, ležeče neke na motnem obzorju vsakdanjega življenja. Včas se je sam sebi zdel kakor tisti, ki odkriva s čarobno palico v pustini žive vrelce oživljajoče vode.

Minila je zima, napočila je pomlad in za njo poletje, ko je vzvalovala rumena pšenica na širokih ukrajinskih poljanah. Balzac je za silo ukral in ostal, še nadalje na gradu svoje nveste, v deželi, ki se je njemu, razvajenemu Turencu in Parizanu, zdela barbarsko primitivna, toliko je bilo v nji vse še mlado in sveže. Naposled je prišel dan poroke. Lepega marčevega dne leta 1850 je v Berditevu Honorè de Balzac sklenil zakon z grajsko gospo-vdovo iz Wierchowizne. V tem dejstvu je videl veliko zmago svojega življenja, ne slutit, da je to poslednji uspeh, ki mu je bil namenjen. O tem je pisal več pisem v domovino: njegova sporodila razodevajo stil Napoleonovih vojnih komunikeyev. »Pred tremi dnevi«, piše v nekem pismu, »sem se torej poročil z edino žensko,

ki sem jo ljubil, ki jo ljubim bolj kot kdaj in ki jo bom ljubil do smrti... Nisem imel srečne mladosti, imel bom torej najkrajšeje poletje in kar najslajšo jesen...« Njegove ljubezenske izjave (vedna ženska, ki sem jo ljubil) bi lahko poprej razumeli kot izraz trenutnega razpoloženja ali celo kot stilistični okrasek, zakaj dejansko je bilo drugače in Balzac je — kakor sleherni ljubimec — večkrat ponovil to frazo. Toda s petdesetimi leti je človek tudi v tem odkritosrečnejši in verjetno je ta bolehati, upadli mož tiste dni resnično verjel v svojo veliko srečo.

Kmalu po poroki sta se zakonca odpravila na pot v Pariz. Bila je dolga in za Balzaca skrajno mučna pot. Bolezni — in pri njem je zares bilo mogoče govoriti v množini o njih, toda predvsem je bilo bolno srce — so se znova oglašale in terjale počitka. Na pol mrtve je neke majnske noči prispel z ženo v Pariz. Mati in njegov sluga François sta imela za napovedano noč pripraviti njegovo hišo v Rue Fortunée za dostojen sprejem. Zares, vsa hiša je bila slovesno razsvetljena. Toda vrata so bila zaklenjena, zamen je s tolkačem nanzanjal svoj prihod: v hiši je vladala mrtvaška tišina. Moral je poklicati ključavničarja, da mu je odprl dom, ki je tako skrivnostno sprejel svojega gospodarja in njegovo lepo gospo. In glej: v razsvetljeni hiši je našel slugo Françoisa v kaj čudnem stanju: zmešala se mu je pamet. Bilo je to slabo znamenje za Balzaca in za njegovo »l'Etrangère«. In zares, kakor da prihajajo nesreče v sklenjenem zapovrstju: Balzac je resno zbolel, moral je ostati v postelji in iz nje ni več vstal. Nemara je kdaj pomislil na skriti zakon življenja, po katerem je treba nekega dne vse poravnati. Imel je hude obračune s svojim telesom: vse neprespane noči, vse velike količine črne kave in drugih dražil, s katerimi je dolga leta stopnjeval svojo delavnost, vse, s čimer je ob naboljši moški moči izigral naravo — vse je kakor vsiljivi upniki trkalo na njegovo srce in mu pomolelo svoje račune. Ob kratkem, zdravniki so videli, da mu ni pomoči. Njegove boleznii so se čedalje bolj zapletale in muke narasčale. Zaman se je boril s smrtjo in se pred njenim obličjem skliceval na svojo pravico do življenja. Victor Hugo ga je obiskal prav tisto noč, ki je bila noč Balzacove smrti. Našel ga je v smrtnem hropenju. »Sredi sobe« beremo v njegovem sestavku »Balzacova smrt«, »še bila postelja iz mahagovine in na nji je ležal g. Balzac. Glavo je naslonil na kopico vzglavnikov. Obraz mu je posnel, da, bil je malone črn. Bil je neobit, z nekoliko osivlimi in kratkimi lasmi. Oči je imel odprte in otrole.« Hugo mu je stisnil roko, a se ni nič zganila. Kmalu nato je Balzac izdihnil. Bilo je to v noči 18. avgusta 1850.

Hugo ni videl pri umirajočem Balzacu njegove žene, in pozneje so veliki govorili in celo pisali o tem, da je za grofica zapustila iz izvestskih vzrokov ni marala prisostvovati njegovi mučni agoniji. Octave Mirbeau je celo trdil, da je imela Hankska tačas pri sebi svojega ljubimca, nekega slikarja. To mnenje se trdovratno drži: bral sem ga ondan v nedavno izšlih spominih Edouarda Herriota »Adisa. Drugi odločno zanikajo sleherni krivdo Eve Hankske in menijo, da je storiila vse, kar je mogla storiti: bila pa je preveč ženska, da bi ne občutila v usodi Honorèja de Balzaca tudi drame svojega življenja. Pustila je obeleženo posvetilo, se sprla s sorodniki in odšla v tujino, da bi postala bolniška sestra ob smrtni postelji svojega moža.

Dne 21. avgusta 1850 so Balzaca slovesno pokopali. Ob grobu mu je govoril Victor Hugo in poveljeval njegovo delo, posebej še mogočno »Cloveško komedijo«. »Balzac«, je dejal, »se v svojih spisih spoprijema s sodobno družbo. Slehernemu kaj izgraja temu iluzijo, onemu nadejo, temu izvaži krič, drugemu pa sname masko. Rije po življenju in sečira strasti. Prodira v dušo, v srce, v drob, v možgane in v brezno, ki ga vsak nosi v sebi... Tako delo nam zapušače, je to veliko in močno delo, s čvrstimi plastmi granitnih slojev, njegov spomenik. Delo, na čigar vrhu se bo bleščala njegova slava.«

In slava, ki je po Balzacu »sonce mrtvih«, je obisnila za večove njegovo umetniško osebnost. Vedno znova izhajajo Balzacovi spisi, prebujene množice na svojem pohodu k dejavnosti.

Ureza uredniški odbor. Odgovorni urednik Cene Kranjc do 55-25, telefon uprave za ljubljanske naročnike 38-94, 45-38. Tekoči račun pri Narodni banki, Ljubljana 01-90321-0. Tiskarna: Poštarna plačana v gotovini. — Četrtletna naročnina 135 din. polletna 270 din. celoletna 540 din. — Slovenski poročevalec izhaja vsak dan razen ob nedeljah in praznikih

Avstrijski boksarji v Ljubljani

Boksarske prireditve v Ljubljani imajo vedno mnogo obiskovalcev, se posebno veliki zanimanje pa je vzbudil prvi mednarodni dvoboj po osvojitvi v med boksarji iz Linza in domačega Zeleničarja. Potek boja je velika večina gledalcev spremljala objektivno in le je nekaj posameznikov, ki s svojimi surovimi in neumestnimi opazkami kvarijo ugled lepim in kvalitetnim prireditvam. V prvem dvoboju so se udeležili boksarji Zeleničarja, okrepjeni z nekaterimi tekmovalci drugih društev, ki so zasluženo premagali goste v razmerju 12:4. Izmed tekmovalcev iz Linza je svojemu moštvu priboril dve točki edino Hofer v persesolahki skupini, medtem ko sta se neodločno borila Halker v srednji kategoriji in Fessl v polteški kategoriji. Na dvoboju

je bilo opaziti veliko ofenzivnost ljubljanskih tekmovalcev, medtem ko so bili gostje popolnoma v kritju. Vse zmage so bile dosežene po točkah. V drugi kategoriji je igraje premagal Lugerja, v četrtni Borošak Bauerja, v petdesolaki Hofer Svaba, v viški Vivoda Hofbauerja in v welter Vilhar Bauerja II. V srednji in polteški kategoriji so se Hacker in Azman ter Fessl in Komar borili neodločno, medtem ko je v teški kategoriji Simunovec premagal Oberauerja. Pred uradnim začetkom dvoboja, kjer sta si moštvu izmenili pozdrave in darila, so v ekshibicijskih borbah nastopili v persesolahki kategoriji Ljubljancin Mencec in Zagrebčan Tamer in v welter kategoriji Lang iz Linca ter Ljubljancin Bitenc.

Teniški dvoboj Ljubljana: Celovec

V soboto popoldne in nedeljo dopoldne bo na teniških igriščih pod Cerknim gradom povratno srečanje teniških reprezentacij Celovca in Ljubljane. V prvem srečanju 6. t. m. v Celovcu so zmagali Korosec 8:3. Zasedbo Ljubljancev hoteli na domačih igriščih doseči vsakekor boljše rezultate ter bodo borbe ostre in zagrizene. Ljubitelji belega športa bodo torej gledali najbolj zanimivo srečanje dveh igralcev po osvojitvi. V celovski reprezentaciji je precej močna — je vsakekor najboljši Schwendenwein, ki je bil lani na 9. mestu v avstrijski lestvici, letos pa deli 5. in 6. mesto. Zaradi tega je bil povabljen tudi na III. mednarodni turnir v Opatiji. Igra med njim in slovenskim prvakom Razborskom bo vsakekor najzanimivejše srečanje dvoboja. Veliko pozornost bodo vzbujale tudi igre koroskih igralcev, ki so po moči zelo izenačene ter na letošnjem prvenstvu v Celovcu zasede vsa tri mesta za prvakinjo Wellejvo. Najzanimivejša igra članice bo med Tschubulovo in Mairevce, ki je bila letos nosilka skupine na turnirju v Opatiji.

Reprezentanci Ljubljane bodo sestavljali: posamezniki: Razborskec, Milavec, Cebular in dr. Skapin; člani v parih: Razborskec, Cebular in Milavec, dr. Skapin; Posameznice: Maire, Pirkmajer in Kinar; članice v dvojeh: Maire, Pirkmajer, mešani par: Maire-Cebular; mešani par: Maire-Cebular. Za Celovec pa bodo igrali med posamezniki in v parih Schwendenwein, Luckmann, dr. Semelbrock, Egger in Wetschere, med posameznicami in članicami v dvojeh

Tschubul, Palmer in Pfeifer, kot mladinec pa Deutsch.

Pričetek iger: v soboto ob 15. v nedeljo ob 8. uri. Prodaja vstopnic oba dneva pred pričetkom na igrišču. Cene: 20 din. stojala, 30 din. sedeži.

Turnir v Opatiji

Na turnirju v Opatiji je dež ovrhal udeležence, da bi odigrali vse partije, določene v programu. Pri tekmovalcu moških je od 42 udeležencev, ki so nastopili na turnirju ostalo samo še 15, in sicer 8 Jugoslovancev, od tujcev pa American Kowalewski, ki ga pričakujejo danes, Dorfmann in Garet, dalje Australce Harper, Argentinec Weiss, Indijec Kumar in Avstrijec Redl. Od naših teniških igralcev sta se plasirala v četrtfinale Mitlić in Branović.

V ženskem tekmovalstvu so bile od šestih naših predstavnic štiri že izločene. V četrtfinale se je kvalificirala od jugoslovanskih teniških igralcev samo državna prvakinja Crnadak, ki je premagala Avstrijko Worschehga. Krsto, naša finalna, je bila izgubila v osemfinalu proti Headovi (ZDA).

Tehnični rezultati šeststajnske finala pri tekmovalcu moških: Harper : Razborskec 6:4, 6:2, 6:4, Kumar (Indija) : Schall (Avstrija) 6:3, 6:1, 6:3; osminka finala: Mitlić : Rathschlager (Švica) 6:2, 6:4, Garet : Weiss (Avstrija) 4:6, 6:2, 3:6, 6:1, 7:5; osminka finala, ženske: Weiss (Argentina) : Leović 6:3, 6:0, Crnadak : Worschehga 6:1, 6:1, Tuckey (Anglija) : Ziffer 6:0, 6:0, Maire : Laszlo 6:3, 6:8, 6:2.

PARTIZAN BO GOSTOVAL NA ŠVEDSKEM

Po atletskem tekmovalstvu za evropsko prvenstvo v Bruslju bo atletsko moštvo športnega društva »A. Partizan« odpravilo na evropsko prvenstvo v švedski, kamor ga je povabila švedska atletska zveza. Moštvo med njimi tudi državni reprezentanti, sestavlja 19 najboljših tekmovalcev, ki so po svojih izvršnih rezultatih zaslužili tudi nastop na evropskem prvenstvu. Bodo gostovali v Malmoeju, 1. septembra v Göteborgu, 6. septembra v Stockholmu in 9. septembra v Linchepingu, kjer se bodo pomerili z najboljšimi švedskimi atletskimi moštvoma, da bodo na teh tekmovalstvih sodelovali tudi tekmovalci ZDA in Finske.

Na Švedskem je veliko zanimanje za prvo gostovanje jugoslovanskih atletov, zlasti za srečanje švedskega prvaka v teku na 3000 m Sjestranda z našim prvakom Segedinom. Vsekaror

je srečanje s Švedi za jugoslovanske atlete zelo resna zadeva. Švedska je znana po vsem svetu kot dežela izredno lahkih atletov, ki dokazujejo njihovi najnovejši uspehi.

Sovjetski atleti poidejo na evropsko prvenstvo

Belgijska zveza je sporočila, da je Sovjetska zveza sklenila sodelovati v tekmovalstvu za evropsko prvenstvo, ki se bo začel 23. avgusta v Bruslju. Sovjetsko moštvo bo šlo 40 članov, s sodniki in trenerji vred.

Znani finski atlet Viljo Heino se zaradi slabega zdravstvenega stanja ne bo udeležil evropskega prvenstva v atletiki.

Plavalne tekme v Podpeči

V nedeljo 13. avg. je bilo na plavalnišču TD Podpeč okrajno prvenstvo v plavanju in skokih. Okrajni telovadni odbor, ki je prvenstvo razpisal, se potem zani ni več brigal. Tako je tekmovalstvo odpravilo na evropsko prvenstvo v švedski, kamor ga je povabila švedska atletska zveza. Moštvo med njimi tudi državni reprezentanti, sestavlja 19 najboljših tekmovalcev, ki so po svojih izvršnih rezultatih zaslužili tudi nastop na evropskem prvenstvu. Bodo gostovali v Malmoeju, 1. septembra v Göteborgu, 6. septembra v Stockholmu in 9. septembra v Linchepingu, kjer se bodo pomerili z najboljšimi švedskimi atletskimi moštvoma, da bodo na teh tekmovalstvih sodelovali tudi tekmovalci ZDA in Finske.

Prireditve je bila zaključena s tem, da so tekmovalci funkcionirali in ko palci skupno preplavali jezero.

preobrazbi sveta priznavajo v Balzacovem delu dragoceno kulturno vrednoto. Milijoni ga prebirajo. V njegovem posmrtnem svetu ne zahaja sonce, na vseh celinah našega planeta ima tudi sto let po svoji smrti nešteto bralcev in prijateljev. Francoska akademija ga nekoč ni hoteli imeti v svojih vrstah; zdaj bi mu lahko kakor Molieru postavila kip z napisom: »Nič ne manjka njegovi slavi, on pa manjka naši slavi.«

Božidar Borko.

KOSARKA

Partizan : Sportklub (Dunaj) 56:19 (21:13)

Košarkaško moštvo beogradskega Partizana, ki je na gostovanju na Dunaju, je zmagalo tudi v tretji tekmi. Beograščani so premagali moštvo dunajskega Sportkluba z rezultatom 56:19. (21:13). Koše za Partizan so dosegli: (21:13) Milošević (10), Stojanović (6), Novaković (5), Muncan (2), Šper (2), Miladinović (2) in Engler (1).

DROBNE ZANIMIVOSTI

Na atletskem mitingu v Subotici je Zjurkovic dosegel v teku na 110 m z zaporedni najboljši čas po osvojitvi 15.8.

Nagoretna tekma Logatec : Laze 7:0 (3:0). V nedeljo popoldne je bil v Logatcu nogometna tekma med gosti in domaćim B-moštvom, ki je zmagalo 3:0.

Kongres mednarodne košarske zveze v Bruslju je razpravljal o incidentih na košarski dirki »Tour de France«, zaradi katerih je italijanska ekipa s prvakom Bartalijem odstopila od tekmovalstva na tretji etapi. Kongres je soglasno sprejel resolucijo o ustavitvi mednarodne razsedbe, ki jo vodi vodilo mednarodne košarske tekme.

Znani švedski nogometaši Nordhal, Andersson in Sundquist, ki so z uspehom igrali na svetovnem prvenstvu v reprezentanci Švedske, so prispeli v Rim, kjer bodo odšli igrali v tamkajšnjem klubu Roma. Roma, ki je v spodnjem delu italijanske prvenstvene lestvice, je kupila švedske reprezentante, te za 45 milijonov lir.

V finalnem srečanju za Davisov pokal, ki je začel 23. avgusta v Forest Hillu, bo Avstrija nastopila proti ZDA in naslednji postavi: Bromwich, Sedgman, McGregor in Worthington. Zbor nogometnih sodnikov Jugoslavije bo imel ustanovno skupščino 23. in 24. septembra.

THOR HEYERDAHL:

(46)

Sončni Tiki

Na splavu čez Tihi ocean

Počemu pa so zgradili te kipe? In čemu je bilo potrebno, spraviti balvan iz posebne rdeče skalne vrste drugega kamnoloma, sedem kilometrov daleč od delavnice v žrelo vulkana, da so ga položili kipu na glavo? Tako v Južni Ameriki, kakor na otokih Marquesas je bil pogosto ves kip iz takega rdečega kamna in ga so morali dostikrat prinesiti od zelo daleč. Rdeči okras za vzvišene osebnosti je bil v Polinezijski tako važen, kakor v Peruju.

Poglejmo najprej, koga nam kipi pravzaprav predstavljajo. Ko so obiskali otok prvi Evropejci, so ugledali na kopnem nenavadne bele može z dolgo, valjasto brado, med temi plemeni nekaj nenavadnega. To so bili potomci žena in otrok, ki so ostali od prvega otočnega prebivalstva živi. Domačini so sami pripovedovali, da so imeli nekateri dedje belo polt, dočim so bili drugi rjave polti. Po njih skromnem in natančnem ustmenem izročilu so bili pritisnili rjavci z drugih polinezijskih otokov, medtem ko so prišli belci že pred sedeminpetdesetimi pokolenji, torej približno 400 do 500 po novem številu z velikimi plavili od vzhoda. Ljudem iz vzhoda so dali ime »adolgousci«, ker so si obešali na ušesne mečice uteži ter so jih umetno tolikanj nategnili, da so jim visela do ramen. In ti mistični »adolgousci« so bili pobiti, ko so prevzeli oblast na otoku »kratkousci«. Zato imajo

tudi vsi kamniti liki na Velikonočnem otoku do ramen segajoča ušesa, nič drugačna, kakršne so nosili njih kipaři.

Inkove legende v Peruju pa pripovedujejo, da je vladal sončni kralj Kon—Tiki ljudstvu belih in bradatih mož, katere so imenovali Inki »adolgousci«, ker so si umetno podaljševali ušesa, da so jim visela na ramena. Te legende izrecno trde, da so bili postavili v Andih zapuščene orjaške kipe, preden so jih Inki sami v neki bitki na otoku jezera Titicaca iztrebili ali izgnali.

Torej: Sončnega Tikija beli »adolgousci«, ki so sami izklesali one kamnite kipe, so izgubili s svojim znanjem in bogatimi kiparskimi skušnjami iz Peruja proti zahodu, in Tikilevi beli »adolgousci« so prišli izkušeni v prav tej umetnosti, z vzhoda na Velikonočni otok. Tam so z dovršeno sposobnostjo kajpada takoj zopet pričeli kiparska dela tako, da se ne da na Velikonočnem otoku ugotoviti niti najmanjša sled razvoja, ki bi vodila do otokih mojstrovina.

Dostikrat se si veliki perujski kamniti liki in oni na posameznih južnomorskih otokih bolj podobni, kakor orjaški kipi na različnih južnomorskih otokih med seboj. Na otoku Marquesas in Tahitijsu nosijo ta kiparska dela skupno ime Tiki. Ona predstavljajo čašene pradede iz otoške zgodovine, ki so dobili po smrti stopnjo bogov. In v tem čisti brez dvoma razlaga za nenavadne rdeče vrhove lobanj na kipih Velikonočnega otoka.

Kakor omenjeno, žive na vseh otokih v Polinezijski posamezni ljudje in cele rodbine z rdečastimi lasmi in svetlo poltjo. Domačini sami trdijo, da izhajajo prav ti

ljudje iz prvega belega ljudstva na otokih. Na nekaterih otokih so si pobarvali udeleženci ob nekih verskih svečanostih polt bel in lase rdeče, da bi bili podobni svojim dedom. Pri letnih svečanostih na Velikonočnem otoku so glavnim osebam postrigli lase, da so jim mogli lasišče rdeče pobarvati. Tudi pri božanskih likih so orjaške rdeče vrhove lobanj na neki način skrbno obklesali, kakor je pač popolnoma ustrezalo krajevni moški frizuri. Imeli so okrogel volz vrh glave, točno tako, kakor so si povezovali moške samj lase v običajno figo na sred glave.

Kipi na Velikonočnem otoku imajo dolga ušesa, ker so si kipaři sami daljšali ušesa. Dobivali so tudi poseben rdeči okras na glavo, ker so imeli njih stvaritelji rdečaste lase. Brado so imeli vsekano v silast in naprej moleč rob, ker so nosili njih živeči vzori dolge brade. V splošnem kažejo tipičen izraz človeka plemena z ozkim, strlečim nosnim gredljem in tankimi, ostrimi ustnicami, ker »adolgousci« pač niso pripadali rjavemu plemenu. In če so kazali kipi ogromne glave in drobne nožice in če so držali roke sklenjene na telesu, je to ustrezalo za Peruja prirešenemu načinu, po katerem so tam klesali božanske like. Edini okras podob z Velikonočnega otoka je pas, ki je bil izklesan okoli života iz kamna. Isti simbolični pas nosijo tudi Tikileva orjaška kiparska dela ob jezera Titicaca. To je mavrični pas, mistično znamenje sončnega boga.

Na otoku Mangareva je bila stara bajka. Ona je pripovedovala, da je pomolel sončni bog mavrico, ki je bila njegov magični pas, proč od sebe in se spust